Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України

№ 243 (743) ♦ Середа, 22 грудня 1993 року ♦ Ціна договірна.

Парламентська хроніка

Схаменулися: наступили на горло власній пісні

Ранкове засідання 21 грудня

Останній пленарний тиждень восьмої сесії Верховної Ради, судячи з орієнтовного порядку денного, запропонованого Президією ВР на розгляд парламентом, має бути напруженим і перевантаженим вщерть. Ось, приміром, на 21 грудня планували 14 питань, серед яких «прохідних» немає. По 21 питанню плановано на середу і четвер, 12 — на п'ятницю. Та замість традиційної 30-хвилинної «розминки» від мікрофонів депутати дві години випускали пару, так і не приступивши на ранковому засіданні до розгляду власне запланованих питань. Це ніщо інше, як розгубленість, намагання охопити все, втрата дорогоцінного часу.

«Зациклилися» на проблемі відновлення теле-радіотрансляції пленарних засідань. Можливо, депутати мають рацію: виборцям треба знати про те, що робиться на державному законодавчому і виконавчому рівні. На це Голова ВР І.Плющ зазначив, що ухвалити рішення про відновлення трансляції можна буде під час відкриття дев'ятої сесії у січні. Та, зауважу, насолоди від того, що робилося на пленарному засіданні вранці, виборці не одержали б. Зал напівпорожній. А рівень імпровізації від мікрофонів, як зазначив нардеп П.Осадчук, досяг апогею.

(Закінчення на 2-й стор.)

З пошти

Як тобі служиться...

Кожен хлопчисько мріє про військову форму, уявляє себе солдатом. Та що ближче час призову, то менше бажання йти до армії. Бо не завжди маємо те, про що мріяли... Пропонуємо вашій увазі добірку листів на цю тему.

Порядку не було й немає

Мій син служить на заставі в Ужгороді. У нас з дружиною, як і в багатьох батьків, проблема — повернеться син з армії, а в що зодягнути його? Тож ми збирали купони, висилали синові, а він купував долари, щоб потім за них щось придбати для себе. На жаль, валюту в Україні ввели не ті, хто заробляє купони, але ж на базарі купити потрібну річ можна тільки за долари, а в магазинах немає нічого. І що в цьому кепського, що хлопець хоче добре одягнутися? Так ось, було у сина двадцять доларів, а представник особового відділу майор Олег Кравчук їх конфіскував. Поїхала до сина мама. У розмові з начальством застави було підтверджено, що криміналу тут немає. Але й долари не збираються повертати.

Доходжу висновку, що порядку в армії як не було, так і немає. І зрозуміло, чому хлопці не хочуть йти в армію служити.

А.КАЗБЕКОВ.
Мелітополь Запорізької області.

Не зацікавлені у розвитку науки

Згідно з новими українськими законами, до служби в армію призивають усіх, хто досяг відповідного віку. За винятком тих, хто має пільги. На жаль, до цієї категорії не належать ті, хто навчається в аспірантурі. Виходить, що українські законодавці не зацікавлені в розвитку вітчизняної науки. Що стоїть за небажанням дати можливість закінчити навчання? Зрозуміло, що коли людина має талант, то вона й після служби встигне залишити «автограф» у науці. Все правильно, але скільки часу буде змарновано. То невже в Україні є зацікавлені в тому, щоб ріділи і без того негусті шеренги молодих науковців? Час минає, і через тиждень-другий наші аспіранти одягнуть військову форму, а нашій науці і культурі буде заподіяно непоправної шкоди.

Ольга СТЕПАНЧИКОВА.
Житомир.

Хто захистить мого сина?

Є у мене три синочки, два живуть окремо, а третій, моя надія, служить в Болграді Одеської області. Коли проводжала, то не плакала, а милувалася на нього і раділа, що служитиме в армії незалежної України. І йому про це теж говорила. Не сподівалася, що з нього його ж співвітчизники можуть знущатися, як фашисти. Богдан пише, що його б'ють, бідкається, чи витримає всі тортури, яких йому випало там зазнати. Сержант ударив його ногою по крижах, і тепер синові щось усередині болить. Скажіть мені, до кого я, стара самотня жінка, маю сьогодні звернутися, щоб захистити сина, щоб не робили з нього, здорового, каліку? Я виховала своїх хлопців сама, без чоловіка, ніхто ніколи на них не скаржився, а якісь нелюди знущаються з моєї дитини. Чому він у вільній Україні не може почуватися вільним, чому він має ходити в синцях від чобіт? Хто допоможе моєму горю, поверне здорового сина додому, бо в ньому — моє життя і надія.

Софія ГУДЗ, пенсіонерка.
Оленівка Гусятинського району Тернопільської області.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Цитата дня

«Серйозну занепокоєність спричиняють підсумки російських виборів на Сході Європи, особливо в Україні. Надзвичайно велике значення нині матиме доля цієї країни. Однак Захід ставиться до неї стримано і холодно. А йому час зрозуміти, що найкращою гарантією від неприємних несподіванок зі Сходу є розвинена економічно Україна. Тому відповіддю Заходу на нестабільність в Росії має стати підтримка України. Їй потрібно надавати таку ж допомогу, як і Росії.»

Німецька газета «Вельт».

Продиктовано в номер

Серйозний крок

Широке коло питань, пов'язаних з ратифікацією Договору СТАРТ-1 та застереженнями, що містяться у постанові українського парламенту з цього питання, обговорено наприкінці минулого тижня в Києві. У тристоронніх переговорах взяли участь делегації США на чолі з С.Телботтом — послом з особливих доручень, Росії — на чолі з заступником міністра закордонних справ Г.Мамедовим. Українську делегацію очолював віце-прем'єр-міністр В.Шмаров.

Як повідомила прес-служба Президента і Кабінету Міністрів України, сторони погодились спільно вирішувати питання безпеки України з боку Росії та США у зв'язку з ліквідацією ракет. За словами В.Шмарова, повідомляє УНІАН, найбільшого порозуміння досягнуто щодо компенсації за тактичну ядерну зброю, вивезену до Росії, а також за стратегічні ракети. Віце-прем'єр-міністр також повідомив, що Україна вже зняла з бойового чергування 17 наймодерніших ракет СС-24. В.Шмаров вважає це серйозним кроком, що свідчить про прагнення нашої держави здійснювати без'ядерну політику.

У прес-центрі Міністерства оборони України не підтвердили інформацію В.Шмарова про початок деактивації ракет СС-24. Як було заявлено кореспондентові УНІАН, коментувати такі заяви не є компетенцією МО.

Спеціальний Кримський фонд

Виробнича корпорація «Азимут» (м. Сімферополь), котру очолює відомий підприємець Микола Устименко, внесла до ВР Криму пропозицію про створення спеціального Кримського фонду сприяння Збройним Силам України. Мета фонду — зміцнення матеріально-технічної бази військових училищ, підрозділів, дислокованих на території Криму, а також допомога у створенні сприятливих умов життя військовослужбовців, пенсіонерів Збройних Сил України та членів їх сімей.

ВК «Азимут» перерахувала на рахунок Сімферопольського військово-будівельного училища сто мільйонів карбованців. Ці кошти будуть використані для поліпшення умов навчання майбутніх офіцерів.

Ситуація стає трагічною

Таку оцінку сьогоднішньому економічному і політичному становищу в Україні дали депутати Черкаської облради, прийнявши на черговій сесії звернення до Президента України Л. Кравчука та Голови Верховної Ради України І. Плюща. Для виходу з кризи депутати запропонували комплекс нагальних заходів. Серед них — введення надзвичайного стану, жорсткий контроль держави за запасами продовольства, товарів, палива, нормування за картками, повернення валюти з зарубіжних банків, заборона поїздок за кордон державного керівництва, окрім тих, які пов'язані з укладанням угод, а також посилення державного впливу на офіційні засоби масової інформації, які утримуються за рахунок бюджету.

Не все так страшно, як здавалося

103 депутати, тобто найбільшу парламентську фракцію, матиме блок «Вибір Росії» у Державній думі РФ. Цю перевагу партії Є.Гайдара забезпечила перемога його прихильників у багатьох з 224 одномандатних виборчих округів.

Інші місця у нижній палаті російського парламенту розподілилися таким чином: ЛДПР — 66 депутатів, Компартія РФ — 62, Аграрна партія Росії — 49, Партія російської єдності й злагоди — 29, блок «Явлінський — Болдирєв — Лукін» — 28, «Жінки Росії» — 25, ДПР — 17 депутатів. Усі інші блоки та незалежні депутати матимуть у думі приблизно 70 місць.

«Червона рута» розквітне біля ялинки

Музичні фестивалі «Червона рута», які весняним вітром пронеслися над Україною протягом останніх років, — то, без перебільшення, перші пагони національної школи молодіжної музики. І ті щасливці, які побували на музичних фієстах і конкурсах «Червоної рути» в Чернівцях, Запоріжжі й Донецьку, переконалися в тому.

А ті, хто не зумів цього зробити? Вони зможуть познайомитися з молодими талантами, відкритими «Червоною рутою», під час новорічних концертів, які розпочинаються 24 грудня у концертному залі Київського політехнічного інституту. Поліський язичницький поп і магічно-заклинальний рок, козацький метал і гуцульський коломийковий джаз-рок — одне слово, правічні народні мотиви оживуть у модерних ритмах і стилях. Справді бо: піснями та іменами переможців «Червоної рути» Україна утверджується як європейська держава у сфері молодіжної музики.

Офіційно

У Президії Верховної Ради України

На засіданні Президії Верховної Ради України, яке відбулося 20 грудня під головуванням І.С. Плюща, обговорено орієнтований порядок розгляду питань на пленарних засіданнях восьмої сесії Верховної Ради 21—24 грудня.

Передбачено, зокрема, розглянути питання про Державну програму демонополізації економіки і розвитку конкуренції, про проект Державної програми приватизації на 1994 рік, прийняти деякі законодавчі акти з питань подальшого здійснення економічних реформ, соціального захисту населення, посилення боротьби із злочинністю, а також з інших проблем.

Заслухано інформацію міністра економіки Р.В. Шпека і міністра фінансів Г.О. П'ятаченка про стан підготовки проектів плану економічного і соціального розвитку України і Державного бюджету України на 1994 рік, які уряд має найближчим часом вносити на розгляд Верховної Ради.

Президія розглянула деякі законопроекти, внесені Кабінетом Міністрів та постійними комісіями Верховної Ради, а також інші питання державного життя України.

Вітали всю міліцію, кращим визнали одного

Урочисті збори, що відбулися позавчора з нагоди Дня міліції України, відкрив глава держадміністрації Києва Леонід Косаківський. Він зачитав привітання Президента України Леоніда Кравчука працівникам правоохоронних органів з нагоди цього всенародного свята.

З доповіддю на зборах виступив міністр внутрішніх справ країни Андрій Василишин. А з привітанням від українського парламенту — перший заступник Голови Верховної Ради України Василь Дурдинець.

Український благодійний фонд допомоги працівникам органів внутрішніх справ за підсумками року назвав кращим міліціонером 1993 року Володимира Путієнка. Його нагороджено цінним подарунком.

У Центральній виборчій комісії по виборах народних депутатів України

10 грудня 1993 року відбулось засідання Центральної виборчої комісії по виборах народних депутатів України.

Як відзначив у своєму виступі голова Центральної виборчої комісії І.Г.Ємець, вибори народних депутатів України проводитимуться на принципово новій правовій і організаційній основі. Новий закон регламентує вибори у законодавчий орган держави у незалежній Україні. Він є актом прямої дії, повністю віддзеркалює соціально-політичні реалії нашого сьогодення. Голова комісії наголосив на особливостях виборчого закону, підкреслив необхідність суворого додержання його положень всіма суб'єктами виборчого процесу. І.Г.Ємець докладно зупинився на основних завданнях, які вирішуватиме Центральна виборча комісія під час підготовки і проведення виборчої кампанії.

Центральна виборча комісія відповідно до Закону про вибори визначила норму виборців на виборчий округ (вона становитиме 86.127 виборців) та утворила 450 виборчих округів по виборах народних депутатів України 27 березня 1994 року.

Затверджено календарний план основних організаційних заходів по підготовці і проведенню виборів народних депутатів.

Затверджено кошторис видатків на підготовку та проведення виборів, який становитиме понад один трильйон карбованців.

Центральна виборча комісія визначила порядок реєстрації партій та їх виборчих блоків, які матимуть намір висунути кандидатів для участі у виборах народних депутатів України.

Встановлено форми виборчого бюлетеня, затверджено форми виборчих документів: протоколів окружної і дільничної виборчих комісій, посвідчень, списку виборців та ін.

Розглянуто ряд інших питань, пов'язаних з підготовкою до виборів.

* * *

Центральна виборча комісія по виборах народних депутатів України знаходиться за адресою: 252196, м.Київ-196, пл.Лесі Українки,1, тел.296-86-36, 294-96-17, 296-13-51.

Парламентська хроніка

Схаменулися: наступили на горло власній пісні

Ранкове засідання 21 грудня

(Початок на 1 стор.)

Йшлося, як мовиться, про все потроху. Від пропозиції ввести до порядку денного голосування за входження до економічного союзу, бо, мовляв, як без цього епохального рішення обійдеться зустріч глав держав СНД в Ашгабаді, — до скасування рішення про дострокові вибори.

Особливо наполегливо пропонували нардепи ввести карткову систему, наче вона може бути панацеєю від усіх економічних бід. Втім, Голова ВР І.Плющ прокоментував цю пропозицію так, що її, мовляв, уже відпрацьовує уряд. Водночас, наче голос волаючого в пустелі, лунало обурення нардепа О.Барабаша про те, що парламент ось уже тринадцять місяців ніяк не спроможеться розглянути поправки до Закону про оренду, запропоновані постійною Комісією з питань економічної реформи, ніяк не завершить розгляд концепції приватизації. Щодо останньої проблеми актуальна була пропозиція Л.Скорик: повернутися до постанови про приватизацію державних підприємств із залученням іноземних інвесторів у різних галузях, і зокрема у нафтопереробній.

Кілька депутатських запитів виголосив нардеп М.Поровський. Вони стосуються виконання протокольних доручень сесії, зокрема, щодо розв'язання проблеми перебування російських військ на території України. Микола Поровський навів факти, які свідчать за те, що війська північного сусіда почуваються господарями на нашій території, збільшують запаси зброї. Щодо кримської проблеми, яку також порушив М.Поровський, І.Плющ повідомив, що Президія парламенту України розглянула і направила до ВР Криму вимогу про приведення рішень кримських законодавців у відповідність до законів і Конституції України. Але це, на думку деяких депутатів, напередодні виборів Президента Криму може тільки підлити, як мовиться, масло у вогонь.

Взагалі проблема виборів і, мабуть, передусім їх наслідки в Росії, а також недосконалість Закону про вибори народних депутатів України наштовхнули нардепа П.Мовчана на думку повернутися до розгляду питання про доцільність дострокових виборів парламенту в Україні. Його в цій постановці питання підтримав і нардеп Л.Табурянський, а їхній колега В.Романчук був категоричний: вибори за цим Законом взагалі не відбудуться або не відбудуться принаймні у багатьох округах. Такі прогнози мають реальне підгрунтя хоча б у тому, що виборчий Закон передбачає, що обраними вважатимуться ті, хто набрав не відносну, а абсолютну більшість голосів виборців. Нардепи пропонують змінити це положення. Однак прецедент може призвести до цілковитої зміни Закону.

Втім, на ранковому засіданні жодну із пропозицій народних депутатів на голосування не ставили. Без коментарів залишилося й повідомлення про зняття з бойового чергування 17 одиниць боєголовок ракет СС- 24.

Світлана ПИСАРЕНКО.

Інтерв'ю в кулуарах

Іван МАКАР, народний депутат:

— Не треба зв'язувати руки урядові. На мою думку, потрібно підтримати його і наступного тижня прийняти ці заходи.

Юхим ЗВЯГІЛЬСЬКИЙ, виконуючий обов'язки Прем'єр-міністра:

— Деякі депутати, нападаючи на Кабінет міністрів, просто захищають групові інтереси. Виставляючи перед виборцями дії уряду як суцільний ланцюжок помилок, вони просто знімають з себе відповідальність і перекладають на нас. За наявних в уряду повноважень, він просто інакше не може діяти. Тому вся балаканина про «не ті» дії Кабінету міністрів — свідчення некомпетентності авторів подібних заяв. Верховна Рада повинна зважити на пропоновані заходи і не виступати всупереч їм: від цього залежить, повірте, не доля уряду, а доля держави.

Валентин ЛАНДИК, віце-прем'єр:

— Якщо ви хоч трохи вірите уряду, зрозумійте: ми справді можемо вийти з кризи тими шляхами, які ми назвали депутатам.

Людмила КОХАНЕЦЬ,
Анатолій БЕНЬ.

Хто наламав дров

У Верховній Раді України відбулася прес-конференція, присвячена щойно прийнятій парламентом постанові «Про економічне та соціальне становище в Україні». Зміст цього документа і пропозиції про додаткові заходи щодо стабілізації соціально-економічного становища в нашій державі коментували член робочої групи з підготовки проекту постанови народний депутат А.Мельничук, народний депутат В.Ягоферов і голова правління Національного банку В.Ющенко. Вони наполегливо намагалися розтлумачити журналістам (а через них і широкій громадськості), що чи не всі нинішні негаразди, які призвели до різкого зубожіння народу і загострення соціальної напруги в суспільстві, були зумовлені тим, що наш безпорадний Кабінет міністрів і місцеві органи влади останнім часом «наламали немало дров», грубо порушували прийняте Верховною Радою законодавство, не забезпечили випереджувальних заходів із соціального захисту населення.

Правда, народні депутати самокритично визнавали і свою провину: Верховна Рада не встановила належного контролю за діями виконавчих органів. Отож, щоб виправити становище, тепер у названій постанові висловлено конкретні пропозиції Президентові України, а Генеральному прокуророві доручено в порядку нагляду протягом січня 1994 року перевірити приведення всіх урядових і банківських нормативних актів у відповідність із діючим законодавством.

На запитання журналістів про те, як вирішуються внесені депутатами Верховної Ради пропозиції про введення на період кризового стану адресної допомоги малозабезпеченим, карткової системи розподілу основних продуктів харчування, повернення до індексації доходів трудящих, відшкодування збитків громадянам від знецінення вкладів в Ощадбанку, здійснення інших заходів щодо соціального захисту населення була єдина відповідь: ці питання тепер опрацьовує Кабінет міністрів і має найближчим часом винести їх на розгляд Верховної Ради України.

Володимир ЧЕРКАС.

... Навіть бухгалтери приїхали

20 грудня почалися переговори на рівні робочих груп ВО «Укргаз» і Російського Акціонерного Товариства (РАО) «Газпром». Йдеться про підписання довгострокової угоди щодо механізму поставок газу з Росії в Україну і відповідно транзиту через її територію.

Російський «десант» у складі 18 фахівців, включаючи бухгалтерів, очолив заступник голови РАО «Газпром» Валерій Ремізов. Вже першого ж дня він повідомив, що Росія згодна поставляти на експорт в Україну 40—47 млрд. кубометрів газу на рік, тобто на ті обсяги, за які, на думку російських експертів, Україна здатна в 1994 році розрахуватися рублями або твердою валютою. Нагадаємо, що цього року згідно з контрактом Україна мала одержати з Росії 60,3 мільярда кубометрів газу.

Формула без'ядерного статусу

Причина ратифікації Договору про обмеження і знищення стратегічних наступальних озброєнь (СНО-1) із застереженнями — в неординарності ситуації: ні комісії Верховної Ради, ні виконавча влада не мали готової формули розв'язання питання. Верховна Рада була змушена констатувати, що «Набрання чинності Договором (мається на увазі Договір СНО-1) та його реалізація відкриє шлях до розв'язання Верховною Радою України питання про приєднання до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 1 липня 1968 року».

Коротка довідка про цей Договір і його зміст: Договір про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ) набрав чинності в 1970 році. Він передбачає обов'язки держав—учасниць Договору, що мають і не мають ядерної зброї, а також обов'язки МАГАТЕ з контролю за їхньою діяльністю, положення про відсутність будь-яких дискримінаційних обмежень щодо використання без'ядерними державами ядерної енергії та ядерних вибухів у мирних цілях. З моменту підписання учасниками Договору стали більш як 150 держав. Це один з найважливіших міжнародних документів щодо роззброєння, котрий ніяк не обмежує можливостей без'ядерних держав у мирному використанні ядерної енергії. Згідно зі ст. 11 ДНЯЗ держави, що підписали Договір, «зобов'язуються не приймати передачу від будь-кого ядерної зброї чи інших вибухових пристроїв, а також контролю над такою зброєю чи вибуховим пристроєм ні прямо, ні побічно, не виробляти і не купувати в будь-який інший спосіб ядерну зброю або інші вибухові пристрої».

Оскільки Україна не виробляла ядерні боєзаряди й не від кого їх не приймала, а отримала в спадщину розташоване на її території стратегічне наступальне озброєння разом з ядерними боєзарядами внаслідок розпаду СРСР, то ситуацію не можна трактувати як таку, що суперечить статті 11. Україна не порушила жоден з пунктів статті 11 і, що надзвичайно важливо, вона не має контролю над ядерною зброєю, а отже, не може з неї скористатися на власний розсуд. Тобто, Україна, будучи власником стратегічних наступальних озброєнь, що розташовані на її території, може ставити питання про приєднання до Договору як держави, котра не володіє ядерною зброєю у тому розумінні, що ця зброя перебуває під оперативним (тобто фактичним) управлінням іншої держави, і що вона здійснюватиме повне вивезення ядерних боєзарядів зі своєї території, зберігаючи право на отримання компенсації за ядерні боєзаряди, які вивозяться на розукомплектування.

Інша річ, що наявна ситуація не вкладається в ті визначення і поняття, які закладені в ДНЯЗ за його розробки 1968 року. Наприклад, згідно із п.3 статті IX, ДНЯЗ «державою, що володіє ядерною зброєю, є держава, яка виробила і підірвала ядерну зброю або інший ядерний вибуховий пристрій до 1 січня 1967 року», що явно не відповідає реаліям сьогодення.

То яка ж формула без'ядерного статусу найбільше відповідає національним інтересам України?

Очевидно, що прагнення стати ядерною державою абсурдне за своєю технічною суттю, бо впирається в питання, явно нерозв'язні:

1.Необхідність виділення не менш як ста мільярдів доларів протягом 7 років на створення відповідної промисловості з виробництва ядерних боєзарядів;

2. Створення полігону з проведення ядерних вибухів на території України;

3. Проблема ліквідації наявних ядерних боєзарядів після закінчення їх гарантійних термінів, бо Російська Федерація за такого розвитку подій однозначно відмовиться від виконання цих робіт на власній території.

Однак формула, що нав'язується нам Росією (спочатку приєднання, потім набрання чинності Договору СНО-1), — теж неприйнятна, не кажучи вже про те, що вона має відтінок політичного тиску. В цьому розумінні Постанова Сенату Сполучених Штатів про ратифікацію Договору СНО-1 більш глибока й далекоглядна. В ній хоча й підкреслюється обов'язковий характер статті V Лісабонського протоколу, однак допускаються можливі затримки в ліквідації ядерної зброї, а отже, і в питаннях приєднання, а також обговорюються дії Президента за цієї ситуації аж до звернення до Сенату з проханням «прийняти резолюцію про підтримку такої подальшої участі, незважаючи на обставини, що змінилися, і впливають на предмет і мету договору».

Найреальніша за сьогоденних умов для України послідовність виконання вимог ДНЯЗ така:

1. Виконання умов, що містяться в ньому, для набуття чинності Договором СНО-1.

2. Обмін ратифікаційними грамотами і початок практичної реалізації Договору.

3. Розв'язання питання про приєднання України до ДНЯЗ і повне вивезення ядерних боєзарядів з нашої території.

Цей шлях, на перший погляд, здається найдовшим, однак лише він реальний і враховує досвід ліквідації тактичної зброї, вивезеної з території України до розв'язання питань щодо порядку отримання нею компенсації.

Олександр ШЕВЦОВ,
доктор технічних наук,
виконавчий директор
Національного інституту
стратегічних досліджень.

Закон України

Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про прокуратуру»

Верховна Рада України постановляє:

Внести до Закону України «Про прокуратуру» (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 53, ст. 793; 1993 р., № 22, ст. 229) такі зміни і доповнення:

1. Пункт 6 частини першої статті 5 викласти в такій редакції:

«6) нагляд за додержанням законів органами військового управління, військовими об'єднаннями, з'єднаннями, частинами, підрозділами, установами і військовими навчальними закладами та посадовими особами Збройних Сил, Прикордонних військ, Національної гвардії, Управління державної охорони, Служби безпеки України та інших військових формувань, дислокованих на території України».

2. Частину першу статті 12 викласти в такій редакції:

«Прокурор розглядає заяви і скарги про порушення прав громадян і юридичних осіб, крім скарг, розгляд яких віднесено до компетенції суду».

3.Статтю 13 викласти в такій редакції:

«Стаття 13. Система органів прокуратури

Систему органів прокуратури становлять: Генеральна прокуратура України, прокуратури Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя (на правах обласних), міські, районні, міжрайонні, інші прирівняні до них прокуратури, а також військові прокуратури.

До органів військових прокуратур належать військові прокуратури регіонів і військова прокуратура Чорноморського флоту та Військово-Морських Сил України (на правах обласних), військові прокуратури гарнізонів (на правах міських).

Штатна чисельність органів прокуратури України в межах фонду заробітної плати затверджується Генеральним прокурором України».

4. Частину другу статті 14 викласти в такій редакції:

«Структуру Генеральної прокуратури України та Положення про її структурні підрозділи затверджує Генеральний прокурор України».

5. Частину другу статті 19 викласти в такій редакції:

«Перевірка виконання законів проводиться за заявами та іншими повідомленнями про порушення законності, що вимагають прокурорського реагування, а за наявності приводів також з власної ініціативи прокурора. Прокуратура не підміняє органи відомчого управління та контролю і не втручається у господарську діяльність, якщо така діяльність не суперечить чинному законодавству».

6. У статті 20:

пункт 1 частини першої викласти в такій редакції:

«1) безперешкодно за посвідченням, що підтверджує займану посаду, входити у приміщення державних органів, органів місцевого та регіонального самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, підпорядкованості чи приналежності, до військових частин, установ без особливих перепусток, де такі запроваджено; мати доступ до документів і матеріалів, необхідних для проведення перевірки, в тому числі за письмовою вимогою й тих, що містять комерційну чи банківську таємницю або конфіденційну інформацію. Письмово вимагати подання в прокуратуру для перевірки зазначених документів та матеріалів, видачі необхідних довідок, в тому числі щодо операцій і рахунків юридичних осіб та інших організацій, для вирішення питань, пов'язаних з перевіркою»;

пункт 3 частини першої викласти в такій редакції:

«3) вимагати від керівників та колегіальних органів проведення перевірок, ревізій діяльності підпорядкованих і підконтрольних підприємств, установ, організацій та інших структур незалежно від форм власності, а також виділення спеціалістів для проведення перевірок, відомчих і позавідомчих експертиз».

7. Доповнити статтю 29 частиною третьою такого змісту:

«Здійснюючи нагляд, прокурор вживає заходів до узгодження дій правоохоронних органів у боротьбі із злочинністю».

8. Статтю 35 викласти в такій редакції:

«Стаття 35. Повноваження прокурора

Прокурор може вступити у справу в будь-якій стадії процесу, якщо цього вимагає захист конституційних прав громадян, інтересів держави та суспільства, і зобов'язаний своєчасно вжити передбачених законом заходів до усунення порушень закону, хоч би від кого вони виходили. У судовому засіданні прокурор має рівні з іншими учасниками права.

Обсяг і межі повноважень прокурора, який бере участь у судовому процесі, визначаються цим Законом та процесуальним законодавством України».

9. Доповнити Закон статтею 46-1 такого змісту:

«Стаття 46-1. Кадри органів військової прокуратури

Військовими прокурорами і слідчими призначаються громадяни України з числа офіцерів, які проходять військову службу або перебувають у запасі і мають вищу юридичну освіту.

Військовослужбовці військових прокуратур у своїй діяльності керуються Законом України «Про прокуратуру» і проходять службу відповідно до Закону України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу» та інших законодавчих актів України, якими встановлено правові та соціальні гарантії, пенсійне, медичне та інші види постачання і забезпечення, передбачені законодавством для осіб офіцерського складу Збройних Сил України».

10. Статтю 49 після частини третьої доповнити новою частиною такого змісту:

«Слідчі прокуратури забезпечуються жилою площею місцевими органами влади в першочерговому порядку. Їм також надається 50-процентна знижка плати за займане ними та членами їх сімей житло, комунальні послуги (водопостачання, газ, електрична та теплова енергія) і користування квартирним телефоном».

У зв'язку з цим частини четверту, п'яту і шосту вважати відповідно частинами п'ятою, шостою та сьомою.

11. У статті 50:

частину другу доповнити реченням такого змісту: «Така ж відповідальність настає в разі вчинення зазначених правопорушень щодо пенсіонера з числа працівників прокуратури або членів його сім'ї і близьких родичів у зв'язку з виконанням ним службових обов'язків у минулому»;

доповнити статтю після частини другої новою частиною такого змісту:

«Збитки, заподіяні знищенням або пошкодженням майна прокурору, слідчому чи пенсіонеру з числа прокурорсько-слідчих працівників, членам їх сімей і близьким родичам у зв'язку з виконанням працівником прокуратури службових обов'язків, відшкодовуються державою в повному розмірі за рахунок державного бюджету»;

частину четверту після слова «сім'ї» доповнити словами «або утриманцям», а після слів «за останньою посадою» доповнити словами «і призначається пенсія у зв'язку з втратою годувальника в розмірі його місячного посадового окладу».

У зв'язку з доповненням статті новою частиною вважати частини третю, четверту, п'яту і шосту відповідно частинами четвертою, п'ятою, шостою і сьомою.

12. Доповнити Закон статтею 50-1 такого змісту:

«Стаття 50-1. Пенсійне забезпечення працівників прокуратури

Працівники прокуратури, яким присвоєно класні чини, із стажем роботи в органах прокуратури 20 років і більше мають право на пенсійне забезпечення за вислугу років.

Пенсії за вислугу років призначаються:

а) слідчим працівникам незалежно від віку з вислугою не менше 20 років на посадах слідчого, начальника або заступника начальника слідчого підрозділу (відділу, частини), що безпосередньо займається провадженням попереднього слідства, — у розмірі 50 відсотків місячного заробітку. За кожний рік вислуги понад 20 років пенсія збільшується: на слідчій роботі — на 3 відсотки, а на будь-якій прокурорській посаді — на 2 відсотки заробітку, з якого обчислюється пенсія;

б)працівникам, які займають прокурорські посади, перелічені у статті 56 цього Закону, після досягнення 55 років чоловіками і 50 років жінками з вислугою на цих посадах не менше 20 років — у розмірі 50 відсотків місячного заробітку. За кожний рік вислуги понад 20 років пенсія збільшується на 2 відсотки цього заробітку;

в) працівникам, зазначеним у пунктах «а» та «б» частини другої цієї статті, які не мають вислуги 20 років, якщо стаж служби в органах прокуратури становить не менше 12 років, після досягнення чоловіками 60 років при загальному стажі роботи 25 років і більше, а жінками — 55 років при загальному стажі роботи 20 років і більше — у розмірі пропорційному кількості повних років роботи на прокурорсько-слідчих посадах з розрахунку 50 відсотків місячного заробітку за 20 років вислуги. За кожний рік загального стажу понад 25 років для чоловіків і 20 років — для жінок, пенсія збільшується на один відсоток місячного заробітку, з якого вона обчислюється.

Особам, які брали участь у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи і віднесені до категорії 1, розмір пенсії за вислугу років збільшується на 10 відсотків, а віднесеними до категорій 2, 3 і 4 — на п'ять відсотків відповідного заробітку.

Загальний розмір пенсії за вислугу років, обчислений згідно з цією статтею, не може перевищувати 75 відсотків відповідного заробітку, а особам, які брали участь у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи і віднесені до категорії 1 — 85 відсотків, до категорії 2 — 80 відсотків.

До стажу роботи, що дає право на пенсію за вислугу років, зараховується:

слідчим працівникам (пункт «а» частини другої цієї статті) — час роботи в органах прокуратури, в тому числі військової прокуратури, на посадах слідчого, начальника або заступника начальника слідчого підрозділу (відділу, частини), що безпосередньо займається провадженням попереднього слідства; робота на зазначених посадах в органах внутрішніх справ і Служби безпеки України по безпосередньому провадженню попереднього слідства; частково оплачувана відпустка жінкам по догляду за дитиною до досягнення нею трьох років;

прокурорським працівникам (пункт «б» частини другої цієї статті) — час роботи на прокурорських посадах, перелічених у статті 56 цього Закону, в тому числі у військовій прокуратурі; слідча робота в органах прокуратури, внутрішніх справ і Служби безпеки України; робота суддею; частково оплачувана відпустка жінкам по догляду за дитиною до досягнення нею трьох років.

У заробіток для обчислення пенсій за вислугу років включаються відповідні оклади за посадою, надбавки до посадових окладів за класні чини, вислугу років, а також інші виплати відповідно до статті 66 Закону України «Про пенсійне забезпечення».

До пенсії за вислугу років, призначеної згідно з цією статтею, встановлюються надбавки на утримання непрацездатних членів сім'ї та на догляд за одиноким пенсіонером у розмірах і за умов, передбачених статтею 21 Закону України «Про пенсійне забезпечення».

Право на пенсію за вислугу років мають особи, зазначені у пунктах «а», «б», «в» частини другої цієї статті, які безпосередньо перед зверненням за призначенням такої пенсії працювали не менше двох років на прокурорсько-слідчих посадах. Пенсії призначаються і виплачуються після звільнення зі служби в органах прокуратури.

Працівникам прокуратури, які мають одночасно право на різні державні пенсії, призначається одна пенсія за їх вибором.

Особи, звільнені з роботи в порядку дисциплінарного стягнення з позбавленням класного чину або позбавлені класного чину за вироком суду, після звільнення втрачають право на пенсійне забезпечення за вислугу років.

Підвищення пенсій за вислугу років у зв'язку з індексацією грошових доходів населення провадиться відповідно до статті 97 Закону України «Про пенсійне забезпечення» та інших актів законодавства України.

Пенсії за вислугу років відповідно до цієї статті призначаються органами соціального захисту населення і виплачуються з пенсійного фонду України відповідно до статті 85 Закону України «Про пенсійне забезпечення».

За пенсіонерами з числа прокурорсько-слідчих працівників зберігається право на медичне обслуговування в тих медичних установах, в яких вони перебували на обліку, та інші пільги, передбачені для працівників прокуратури Законом України «Про прокуратуру».

13. Доповнити статтю 52 частинами п'ятою та шостою такого змісту:

«Грошове утримання прокурорів, слідчих, службовців та інших працівників військових прокуратур здійснюється Міністерством оборони України.

Забезпечення військових прокуратур службовими приміщеннями, їх охорони, транспортом, засобами зв'язку, іншим необхідним майном, а військовослужбовців цих прокуратур обмундируванням здійснюється Міністерством оборони України».

14. У статті 56 після слова і цифр «статті 46» доповнити словами і цифрами «частині першій статті 46-1», а слова і цифри «статті 48, частинах першій, другій, третій і четвертій статті 49, статтях 50 і 55» замінити словами і цифрами «статтях 48, 49, 50, 50-1, частині п'ятій статті 52 і статті 55».

15. У статтях 1, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 20, 27, 39, 40, 41, 42, 46, 49 слова «Кримської АРСР» замінити словами «Республіки Крим».

16. У статтях 9, 11, 15, 16, 27, 39, 40, 41, 42, 46 слова «міста Києва» замінити словами «міст Києва і Севастополя».

17. У статті 42 слова «Київського міського» замінити словами «Київського і Севастопольського міських».

Президент України
Л.КРАВЧУК

м.Київ
26 листопада 1993 року

Постанова Верховної Ради України

Про введення в дію Закону України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про прокуратуру»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Закон України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про прокуратуру» ввести в дію з 1 січня 1994 року.

2. Встановити, що положення статті 50-1 Закону України «Про прокуратуру» поширюються на пенсіонерів з числа працівників прокуратури, які до 1 січня 1994 року вийшли на пенсію за віком або по інвалідності безпосередньо з прокурорсько-слідчих посад за умови наявності у них вислуги років, передбаченої цією статтею.

Обчислення пенсії провадиться за документами пенсійної справи та документами, додатково поданими пенсіонером, виходячи з розміру заробітної плати станом на час звернення за перерахунком за відповідною посадою, з якої особа вийшла на пенсію.

3. Вважати такою, що втратила чинність, Постанову Верховної Ради України від 30 січня 1992 року «Про підпорядкування військових прокуратур»

Голова Верховної Ради України І.ПЛЮЩ

м. Київ
26 листопада 1993 року

Указ Президента України

Про регіональні відділення Фонду державного майна України

З метою розширення повноважень та підвищення відповідальності місцевих органів державної виконавчої влади за прискорення реалізації програм приватизації державного майна **постановляю:**

Ввести до складу обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій регіональні відділення Фонду державного майна України за принципом подвійного підпорядкування.

Президент України
Л.КРАВЧУК

м.Київ
13 грудня 1993 року

Указ Президента України

Про внесення змін до Положення про Національну раду соціального партнерства, затвердженого Указом Президента України від 27 квітня 1993 року № 151

На підтримку ініціативи Національної ради соціального партнерства **постановляю:**

Внести зміни до Положення про Національну раду соціального партнерства, затвердженого Указом президента України від 27 квітня 1993 року № 151 «Про Національну раду соціального партнерства», виклавши пункт 8 у такій редакції:

«8. Заступники співголів Національної ради затверджуються Президентом України.

До складу Національної ради включається рівна кількість представників Сторін, яких визначає та затверджує кожна з них самостійно».

Президент України
Л.КРАВЧУК

м. Київ
13 грудня 1993 року

Указ Президента України

Про внесення змін до Указу Президента України від 15 червня 1993 року № 210 «Про корпоратизацію підприємств»

З метою розширення повноважень місцевих органів державної виконавчої влади з питань проведення корпоратизації підприємств та підвищення їх відповідальності у даній сфері **постановляю:**

Внести до Указу Президента України від 15 червня 1993 року № 210 «Про корпоратизацію підприємств» такі зміни:

1. Статтю 2 викласти у такій редакції:

«2. Засновниками відкритих акціонерних товариств, що створюються відповідно до цього Указу на базі загальнодержавної власності, з боку держави є органи, уповноважені управляти цим майном: центральні органи державної виконавчої влади, інші підвідомчі Кабінету Міністрів України органи та обласні державні адміністрації».

2. Статтю 10 викласти у такій редакції:

«10. Відповідальність за проведення корпоратизації підприємств покладається на керівників органів, уповноважених управляти майном, що перебуває у загальнодержавній власності: центральних органів державної виконавчої влади, інших підвідомчих Кабінету Міністрів України органів та Представників Президента України в областях».

Президент України
Л.КРАВЧУК

м. Київ
13 грудня 1993 року

Продиктовано в номер

Їм — розкоші, нам — валюта

Майстерно оздоблені різнокольоровим мармуром і гранітом стіни, полірована підлога з візерунком і дзеркальна стеля справляли враження казкового палацу хазяйки Мідної гори. Все це — не на далекому Уралі, а в Києві, в салоні «Камінь України». І зроблене в нашій країні з наших каменів.

А їх у нас багато. Лише розвіданих покладів — близько 200 мільйонів кубометрів — більше, ніж у будь-якій іншій країні.

Гірничовидобувні та каменеобробні підприємства спроможні заробити для держави чимало валюти. А що до цієї роботи залучено кілька відомств, то для узгодження їхніх дій недавно створено відповідну корпорацію, яку очолив Анатолій Повзик. На високоякісні вироби з України вже звернули увагу в Європі, Америці і навіть на тямущому в розкошах Близькому Сході. Для приваблення нових партнерів і створено салон «Камінь України».

Днями його відвідав Президент України Леонід Кравчук.

«Опель» стартував у Княжичах

У Києві відкрито автосалон «Опель». Сьогодні знаменита німецька фірма «Адам Опель АГ» випустила більш як 26 мільйонів автомобілів. Крім Німеччини заводи цієї фірми є у Бельгії, Іспанії, ПАР, Бразилії, Південній Кореї. В Україні працює чотири офіційних дилери фірми. СП «Факел-Ауто», розташоване у селі Княжичі, що на Київщині, вже реалізувало більше 500 автомобілів фірми «Опель».

Помер Кость Гордієнко

Вчора Харків прощався з одним з найстаріших і найшанованіших своїх жителів. На 95 році життя помер патріарх української літератури Кость Олексійович Гордієнко. Він прожив славне життя. Останні роки доживав у бідності, якщо не в злиднях. Але ніколи ні на що не скаржився. Завжди був радий гостям. Любив з молодими колегами посидіти за чаєм, а то й за чаркою, погомоніти про життя. Прагнув бути у вирі подій, до останніх днів зберіг ясний розум, майже щодня працював за письмовим столом.

Передріздвяний десант

Минулої суботи у рівненському аеропорту приземлився важкий транспорний літак американських ВПС. Він доставив гуманітарну допомогу для мешканців північних районів області, які влітку постраждали від повені. В Сарнах великі партії медикаментів та медобладнання, теплого одягу і взуття між мешканцями шести районів розподілили військовослужбовці Рівненського гарнізону.

Застрайкував

державний воєнізований Горлівський загін гірничорятувальників, які обслуговують шахти об'єднань Артемвугілля, Дзержинськвугілля і Орджонікідзевугілля.

— Їх можна зрозуміти, — говорить начальник воєнізованої гірничорятувальної частини Держвуглепрому України в Донецькій області Б.Любарський, — люди отримують по 200-300 тисяч карбованців на місяць, а їхня робота небезпечніша, ніж у шахтарів. І до того ж гірники згаданих об'єднань заборгували гірничорятувальникам майже два мільярди карбованців.

Багров і Самсонов звітують

20 грудня в Сімферополі з ініціативи Федерації незалежних профспілок Криму відбулися збори представників трудових колективів усіх галузей — виробничих і бюджетних. Розглянута соціально-економічна ситуація в Криму. На збори прибули, виступили і відповіли на запитання Голова ВР Криму Микола Багров і Голова РМ Криму Борис Самсонов. Багров, зокрема, сказав: «Ситуація така, що нам не допоможуть ні Україна, ні Росія. Треба створювати власну економічну базу і орієнтуватися на регіональну економічну політику з окремими регіонами Росії, що стане надійним фундаментом для формування федералізму в Україні».

Запитуєте — відповідаємо

Резонанс

Шановний депутате Верховної Ради України від Тернопільської області п. Леоне Горохівський, на ваш депутатський запит до міністра енергетики про відключення електроенергії, в зв'язку з тим ви не можете дивитися телефільму «Просто Марія», відповідаю через газету, щоб інші депутати не відривали нашого міністра енергетики від роботи.

18 листопада цього року ви і ваші колеги у Верховній Раді проголосували про заходи по збереженню енергосистеми в зимовий період і про енергостійкість енергосистеми в 1993—1994 році. Цим ви примусили зубожілий український народ сидіти без світла вдень і вночі. Жителі України «щиро вдячні» депутатам Верховної Ради і Урядові за холод, голод і темряву — плід їхньої праці більш як за два роки діяльності.

Краще подумайте, де взяти газ і мазут для електростанцій, як змусити будувати в Одесі термінал, а не ставити Україну на коліна перед Москвою, не продавати її самостійність. Запитайте, за чиї долари колишній міністр енергетики купив громадянство в Америці, але це лиш декого з депутатів цікавить.

Знайте, що за одну добу при цих обмеженнях тільки наша Тернопільська область втрачає біля 7 — 10 мільйонів карбованців доходу, а ціла Україна?

Дуже прикро, що депутат України від Тернопільської області п.Горохівський Л. в наш важкий час не має ніяких проблем, крім «Просто Марії», а ще в його віці, то чи є надія, що нашу Україну скоро виведуть з такого важкого економічного становища.

Шановний народе України, добре подумаймо, за яких кандидатів в депутати в передвиборчій кампанії віддавати свої голоси.

З повагою до вас енергетик Тернопільського обласного підприємства електромереж О. ДОМАРЕЦЬКИЙ.
Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Зверніть увагу

ТЕАТР ПІД СНІГОМ

Берегівський угорський професіональний театр — єдиний на Україні. У 1989 році фахівці Інституту театрального мистецтва імені Карпенка-Карого відібрали талановитих юнаків та дівчат з угорських сімей Закарпаття. П'ять семестрів майбутні актори оволодівали азами професії в Києві, три — у Будапешті. Навчання успішно завершили 15 чоловік. Вони й дебютували нинішнього року п'єсою Дюли Ієша «Бал в пустелі». Згодом на фестивалі в м. Кішварда (Угорщина) виставою В.Шекспіра «Сон літньої ночі» вибороли спеціальний приз журі. Сьогодні їх знову радо чекають у місцях компактного проживання угорців з «Тригрошовою оперою» Б.Брехта.

Та чи довго приноситиме задоволення землякам щойно народжений театр? Берегівським керівництвом під театр було виділено приміщення колишнього будинку культури — пам'ятки архітектури. Але воно потребувало серйозної реконструкції. В 1992 році тодішні міністри культури України Лариса Хоролець та Угорщини — Берталон Андрашфалві підписали протокол, за яким наша сторона виділяє кошти на реконструкцію, партнери — закуповують обладнання. Угорці слова дотримали: за 15 мільйонів форинтів придбали все необхідне. А ми? Як завжди: з потрібних торік 64 мільйонів виділили 49. Вони пішли на розбирання старого даху, підвищення стін, закладання спеціального пояса з бетону тощо. Але фінансування припинилось, роботи — теж. Відповідь з високих інстанцій одна: грошей нема. А їх сьогодні вже потрібно 2 мільярди 800 тисяч карбованців. Коли ж фінансування терміново не вирішиться, за зиму голі стіни театру під снігом та дощем, певно, перетворяться на руїни. І до того ж, якщо до кінця року не вивезти з Будапешта закуплене обладнання, можна залишитись і без нього.

Микола ГОРВАТ.
Закарпатська область.

Наші мандрівки

Потрібен нам берег турецький...

Національна компанія «Авіалінії України» відкрила між Києвом і Стамбулом регулярне повітряне сполучення. Віднині двічі на тиждень між цими двома містами курсуватиме Ту-134.

Рейси розраховані в основному на діловий «туризм», так делікатно (клієнта треба поважати!) авіатори називають «валізкові» рейси до Стамбула.

Подібні рейси дають чималий прибуток, але, відкриваючи цей маршрут, компанія ризикує: невідомо, як довго триматиметься у наших співвітчизників інтерес до турецьких базарів.

Значення цієї події важко недооцінити. У час, коли компанія має величезні збитки через нестабільність економічної ситуації, через порушені партнерські зв'язки з Росією, коли парк літаків вимагає оновлення. «Авіалінії України» все ж знаходять можливості, щоб не тільки утримуватися на плаву, а й одержувати прибутки. Розповідав мені тодішній директор Бориспільського регіонального відділення «Авіалінії України» (нині вже її віцепрезидент) Володимир Горбаньовський, що для того, щоб утримувати в належному стані бориспільський парк літаків, щороку необхідно 16 мільярдів російських карбованців, до 98 відсотків поставок для нього надходить з Росії. А наступного року уряд уже не виділятиме на авіаперевезення. Отож, якщо компанія хоче існувати, то повинна заробляти гроші самостійно.

Яким чином? Програму виходу з такої скрутної ситуації авіатори мають. І її слід реалізувати швидко, бо конкуренти не дрімають.

А Туреччина... Дві години польоту — і потрапляєш в інший світ. Важко, звичайно, робити якісь висновки за кілька годин, що ми провели у десятимільйонному Стамбулі, проте до знаменитого турецького дива — результату проведених у цій країні економічних реформ, здається, хоч трішки доторкнулися. Такої величезної кількості товарів вже давно не бачила. Можливо, це тому, що вони заполонили вулички і вулиці. Здавалося, що в кожній шпаринці сидить продавець зі своїм добром. Ну, диво не диво, а мудрою була голова у того чоловіка, що якимось чином зумів мало не кожного жителя цієї країни перетворити у виробника товарів. І їдуть нині за ним і з України, і з інших країн СНД, а також колишніх соціалістичних, залишаючи тут валюту, роблячи тим часом солідні і дивотворні ін'єкції турецьку економіку.

Я розговорилася в одній з крамниць з продавцем — проблем з мовним бар'єром тут не існує, бо мало не кожен володіє російською. Як це вам удається стільки усього мати? — обвела поглядом забиті товаром полиці тіснуватого приміщення.

— Держава про це дбає, — раптом ніби міністр споважнів він. — Податки невеликі, кредит одержуєш без проблем, чому б і не заробити?

Чи доживемо ми до таких часів, коли дрібний торговець помідорами скаже: «Держава про нас дбає»?

Валентина ПИСАНСЬКА.
Київ — Стамбул — Київ.

Реалії

Рибокомбінат випускає фрукти!

Саме так, незабаром з холодильників Маріупольського рибоконсервного комбінату надійдуть в торговельну мережу не традиційні ставрида чи лящ, а свіжоморожені овочі.

В останні роки колишні постачальники маріупольців — Далекий Схід, Казахстан, Прибалтика зменшили, а потім і зовсім відмовились від постачання риби. Тож аби не «гуляли» потужні холодильні камери, вирішили використовувати фрукти та овочі сусідніх колгоспів та радгоспів. Правда, невідомо, чи користуватиметься попитом ця продукція, бо ж на свіжу сільгосппродукцію попит впав через високі ціни.

Валентин ДЕМЧЕНКО.
Донецька область.

День телефонного дзвінка Києво-Могилянської академії

23 грудня 1993 року університет «Києво-Могилянська академія», вшановуючи пам'ять Галшки Гулевичівни, проводить день телефонного дзвінка.

На землях шляхтянки Галшки Гулевичівни, подарованих нею 1615 року на побудову школи для дітей, зросла академія, яка уславила Україну в тогочасній Європі. Примножувати славу й добробут академії вважалося за велику честь. Фінансово підтримувало Києво-Могилянську академію Київське братство, яке включало найширші кола козацтва, селянства, аристократії, духовенства.

Через 175 років після закриття Києво-Могилянська академія відродилася як незалежний міжнародний університет. Відроджене разом з академією і Києво-Могилянське братство. Серед трьох з половиною тисяч братчиків — представники всіх регіонів України, а також США та Канади, Австрії й Аргентини, Німеччини і Швейцарії, Польщі та Литви. Без їх допомоги й підтримки ми не уявляємо існування університету.

Тож у цей день ми запрошуємо до телефонної розмови всіх, кому не байдужа доля Києво-Могилянської академії.

Ви можете зробити благодійний внесок з позначкою «На розвиток УКМА». Всі ті доброчинці, хто прислужиться справі розвитку університету, стануть братчиками Києво-Могилянського братства.

Наші телефони у Києві: (044) 416-00-81 416-12-46 417-31-13 416-60-88 416-60-92

Адреса: 254145, м. Київ, вул. Сковороди, 2.

Наш розрахунковий рахунок: 609306 в АКБ «Славутич», м. Києва МФО 321466.

РІЗДВО ЗМІНЯТЬ БУДНІ

ПАНОРАМА

Польща живе Різдвом. Вулиці вечірньої Варшави миготять закличною рекламою, палають величезні зірки, підвішені до хмарочосів на невидимих у темряві дротах, а двері магазинів пістрявіють оголошеннями: «Святковий розпродаж. Ціни мінімальні».

Біля прилавків — пожвавлення. Але раз у раз помічаєш, що кошики покупців так і залишаються порожні, а на обличчях варшав'ян — зосереджена задумливість.

Новий рік з новим урядом. Що попереду? Відгриміли виборчі баталії, на яких поляки сказали «так» лівоцентристським силам, повіривши в їхні гасла: продовження реформ, але з урахуванням соціальних потреб широких верств населення. Є над чим попрацювати кабінетові В.Павляка. З одного боку — позитивні чинники, що дісталися йому у спадщину, не можуть не радувати: падають темпи інфляції, стабілізувався курс злотого, бурхливо розвивається приватний сектор економіки. А з другого — зростає кількість підприємств-банкрутів, а водночас і безробіття, заробітна плата не встигає за цінами, постійно гіршає становище пенсіонерів.

Партії, які стояли при владі до недавніх виборів, ображені: адже саме тому, що вони свого часу звалили на власні плечі важкий тягар здійснення реформ, Польща зобов'язана нинішньою стабілізацією. І от, мовляв, реакція невдячних виборців: вину за те, що не обійшлося без соціально-економічних потрясінь, ті поклали на творців реформ, відправивши їх до опозиції.

Але ж пересічний поляк втомився від іншого тягаря — «шокової терапії» і вважає, що він вчинив правильно, проголосувавши за тандем Союз демократичних лівих сил (СДЛС) — Польська селянська партія (ПСП). Цей поляк, по суті, відкинув звинувачення конкурентів СДЛС у тому, що це — посткомуністична структура, а селяни віддали голоси ПСП, прислухавшись до її обіцянок поліпшити їхнє життя.

Щоправда, без закулісної дипломатії не обійшлося. Вочевидь страхуючи себе, СДЛС, який переміг на виборах, вирішив поступитися посадою прем'єра представникові ПСП (навіщо звинувачення з боку опонентів у тому, що до влади, мовляв, прийшов «комуністичний прем'єр»?).

Польські оглядачі вже охрестили новий уряд «великим невідомим». На думку популярної газети «Жице Варшави», це — кабінет «великого ризику»: адже ніхто не знає, чи буде команда Павляка сучасним європейським урядом лівого крила, який обрав за мету капіталізм з людським обличчям, чи урядом хаосу, сповненим бажання виконувати передвиборчі обіцянки.

Сам В.Павляк вважає свою команду «урядом праці», маючи на увазі те, що головний наголос робитиметься на створенні нових робочих місць і обстановки, яка стимулює трудові процеси.

Звучить заманливо. Але не ясно, як можна продовжувати політику реформ, закриваючи підприємства-банкрути, і разом з цим дбати про зменшення безробіття? Підвищити пенсії і студентські стипендії? Хто ж, здавалося б, може бути проти? Але грошей на такі соціальні заходи немає, і їх можна віднайти, лише скорочуючи інші статті витрат (за принципом «охрімової свити»), або запустивши верстат з друкування грошей (а тоді інфляція сягне неба).

Така ж ситуація і з популістськими обіцянками захистити селян. Уже підвищують закупівельні ціни на їхню продукцію, розробляють заходи щодо зменшення продовольчого імпорту. Але палиця два кінці має. Така практика неминуче призведе до зростання цін на продукти, які до того ж поступатимуться західним щодо екологічних стандартів. Як відреагують на все це мешканці міст, передбачити неважко.

Здається, зоною діяльності уряду, яка менш за все піддається критиці, є його зовнішня політика. В.Павляк у програмній заяві у сеймі наголосив, що ніхто в Європі не розуміє політичних, культурних та економічних труднощів її сусідів, зокрема України, так чітко, як Польща. Звідси й висновок — співробітництво зі Сходом має бути на вістрі політики офіційної Варшави. З другого боку, польські високопоставлені урядовці і дипломати різко негативно реагують на директиви Москви на адресу НАТО — кого пускати до Північноатлантичного блоку, а кого — ні.

Не обходиться і без прогнозів. Аналітики, преса, телебачення не раз порушували питання, скільки ж протримається нинішній уряд після того, як — виконавши деякі власні популістські обіцянки — «проїсть економічну спадщину реформаторів» з колишніх урядів. Дехто вважає, що СДЛС — партнер В.Павляка — «підставляє» його під удари долі, щоб згодом самому всістися до урядових крісел. Інколи молодий прем'єр «підставляється» й сам: багато галасу наробило призначення ним на свого прес-секретаря... переможниці конкурсу краси «Міс Полонія-92», а також закамуфльовані під «важливі державні справи» полювання на «мерседесах».

...Польща запалила різдвяні зірки. Проте промені зірок завжди мерехтливі: дещо висвітлюють яскраво, дещо — залишають у тіні. Минуть свята, і світло буднів зробить остаточно зрозумілими соціально-політичні перспективи.

Володимир САВЦОВ.
Варшава — Київ.

Результати

НОВИЙ РУБЛЬ ПРИХОДИТЬ ЯК ГОСПОДАР

«Ми прагнули ввійти до рублевої зони, як інші суб'єкти Російської Федерації, і свого досягли, — заявив після закінчення візиту до Москви прем'єр- міністр Республіки Таджикистан Абдумалік Абдуллоджанов. — Між нашими державами вже підписано спеціальну угоду».

За твердженням російської телепрограми «Вести», Таджикистан отримав кредит у 120 мільярдів рублів під заставу власності. Умови, які при цьому висунула Росія, згідно з інформацією з неофіційних джерел, досить жорсткі: контроль над золотим запасом, залежність від російського банку в проведенні грошової емісії, визначенні мінімальної зарплати тощо. Багато спостерігачів побачили в цьому загрозу економічному суверенітетові Таджикистану.

А.Абдуллоджанов, усупереч своїм опонентам, вважає входження в рублову зону кроком, що приведе до позитивних змін у промисловості, сільському господарстві, інших галузях. Такий крок зумовлений, зокрема, майже тотальною (на 88 відсотків) залежністю національної економіки від поставок з Росії. Прем'єр на прес-конференції не підтвердив повідомлення про передання розташованих у Таджикистані уранового та алюмінієвого заводів, а також національного золотого запасу під контроль північного сусіди. В той же час багатозначно зауважив: «Ми обмежуємо себе, але робимо це заради народу... Суверенітет для нас — це коли є вдосталь їжі, є в що вдягтися і є можливість жити в мирі».

Інтеграція в рублову зону відбуватиметься в три етапи. Законодавчим та виконавчим органам влади ще тільки належить виробити детальний механізм цього процесу. Досі не зрозуміло, як будуть захищені російські рублі в Таджикистані в розумінні їх товарного накопичення і як місцеві власті планують запобігти їх відпливу до найближчих сусідів по СНД. А тим часом серед рядових громадян, стомлених невдалими спробами купити буханець хліба чи шматок м'яса на старі «дерев'яні», зростає невдоволення очікуванням грошового обміну, що затягується.

Звертає на себе увагу і та обставина, що виділення великого кредиту Таджикистану відбувається в момент, коли гостра нестача готівки і в самій Росії змусила шахтарські колективи страйкувати. Більше того, Москва готова забути про повернення кредиту, якщо протягом ближчих шести місяців Таджикистан не введе своєї валюти.

Звідки така щедрість? Чи не приховані тут геополітичні інтереси Росії? Адже не просто так, на вітер, викинула вона гроші. Безплатним, як каже народна мудрість, буває лише сир у пастці на мишей.

Юрій КУШКО.

Душанбе.

Фотофакт

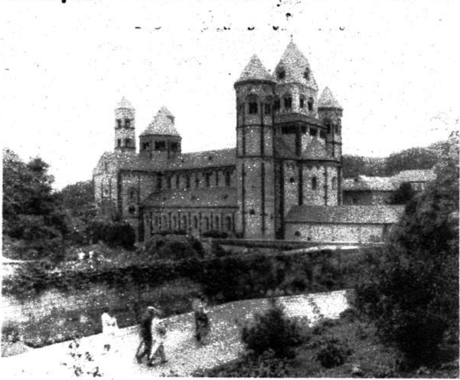

Монастир католицького ордену бенедиктинців з його суворими архітектурними формами являє собою головну пам'ятку й найгарнішу споруду в містечку Марія Лаах (адміністративна земля Рейнланд-Пфальц).

Фото ДПА

У сусідів

РИНКОВИЙ ВИПРОБУВАЛЬНИЙ ПОЛІГОН

Перший в СНД модельний навчальний центр освіти в галузі ринкових відносин відкрився у Мінську. Ця ідея належить Міністерству освіти Республіки Білорусь, а здійснити її допомогли німецькі партнери. На діяльність нового центру вони вже виділили майже два мільйони німецьких марок.

Навчальний центр освіти в галузі ринкових відносин створено на базі Республіканського інституту професійної освіти і виконуватиме він функції своєрідних курсів підвищення кваліфікації спеціалістів у галузі економіки.

Білінформ - Укрінформ.

Експрес-інформація

Уроки переможених

З Варшави повернулася група молодих українських політиків, що представляють Демократичну партію України, Народний Рух України, Партію демократичного відродження України, Українську Республіканську партію.
Вони взяли участь у семінарі на тему «Техніка виборчої кампанії». Гості з України збагатилися досвідом підготовки до виборів здебільшого функціонерів польських партій Демократична унія та ліберально-демократичний конгрес, які на минулих виборах у парламент Польщі зазнали поразки.
З молодими політиками зустрівся Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Польща Геннадій Удовенко. Поїздку спонсорували Міжнародний фонд «Відродження» та Фундація імені Стефана Баторія, а організував дослідно-навчальний центр «Демократичні ініціативи».

У кожного свої правила

«Чеченські військові літаки протягом року 19 разів порушували повітряний простір Росії, і були випадки, коли російські винищувачі «відганяли» літаки Чечні, щоб не допустити їх зіткнення з цивільними авіалайнерами», — заявив віце-президент російського Центру безпеки польотів Д. Полканов. За його словами, льотчики з Грозного ігнорують команди російських авіадиспетчерів.

Стокгольм занепокоєний російським націоналізмом

Швеція має намір збільшити асигнування на потреби військового відомства країни на 30 відсотків — у зв'язку з підсумками парламентських виборів у Росії. Про це повідомив шведський міністр оборони А. Б'єрк. Він вважає, що «пробуджений російський націоналізм змушує Швецію інтенсивно рухатися до Європейського Союзу, де вона знайде найкращий захист від кризи і конфліктів на Сході». На думку А. Б'єрка, доки розвиток подій у Росії буде непрогнозованим, доти закликам скоротити витрати на оборону треба давати рішучу відсіч.

За повідомленнями наших власних кореспондентів і зарубіжних інформагентств.

Кому невигідна грошова реформа і як її здійснити

Грошова реформа, про яку так багато говорили на всіх щаблях владних структур, так і не розпочалася. Штучне затримання відтворення дієздатної грошової системи вже коштувало Україні не один річний обсяг національного доходу.

Загальновідомо, що реальні гроші — «кисень» економіки, її капілярно-судинна система. Тільки за умови їх наявності та функціонування можливий економічний захист людини й виробничої сфери. Гроші диктують умови ринкової поведінки. Товари пливуть туди, де високі ціни і тверда валюта. Український тимчасовий карбованець з невизначеним ареалом і ще більш невизначеними перспективами обігу відіграв не останню роль у тому, що Україна перетворюється в архаїчно колоніальну територію.

Кому ж на руку штучне затримання дійової грошової реформи, для кого поки що вкрай невигідне негайне запровадження національної валюти — гривні?

По-перше, тимчасовому уряду. Вищим ешелонам керівництва вигідні, хоч як це не дивно, цінові хвилі й безтоварна емісія, тобто інфляційні процеси. Саме ці «джерела» позірно заспокоюють на якийсь час, бо дозволяють «збільшувати» доходну частину державного бюджету, фіктивно заповнювати дефіцитну прірву останнього. Прикриваючи у такий спосіб власні прорахунки і професійну безпорадність, уряд руйнує економіку, бо інфляція залізною рукою примушує всі елементи економічної системи жити одним днем, виступає найбільш жорстокою убивцею грошових доходів населення.

По-друге, «господарям життя» — посередницько-фінансовій олігархії. Вітчизняна економіка — це своєрідний Клондайк для ділків від посередництва. Вони професійно ганяють «повітря», генерують у величезних розмірах фіктивний капітал, деморалізуючи в кінцевому підсумку всю фінансово-кредитну систему. Товаровиробники практично обложені, окуповані посередницько-фіктивним капіталом. Зрозуміло, що для останнього негайне і енергійне здійснення грошової реформи поки що невигідне. Гіперінфляційне середовище — найсприятливіша умова для інтенсивного первісного нагромадження фінансового капіталу, зосередження його в руках окремих кланів.

По-третє, розпорядникам бартерних ресурсів, які за умов дефіциту, що зростає, безконтрольно розпоряджаються стратегічними ресурсами і продукцією, монопольно диктують вигідні для себе правила гри. Самовивезення за безцінь з ініціативи і за безпосередньої участі директорського корпусу до країн ближнього та далекого зарубіжжя, знахабніло-тотальна корумпованість бартерних монополістів деморалізують саме виробництво, зумовлюють економічну ентропію і хаос.

По-четверте, банківським структурам, які, по суті, вже приватизували вітчизняний фінансово-кредитний капітал, диктують правила та обсяги первинної емісії (кожний кредитний карбованець додає два до грошового обороту України) і, користуючись першоджерельною інфляцією, що нерідко є державною таємницею, егоїстично-корисливо використовують депозитний і валютний дилінг. А практика отримання так званої кредитної маржі вражає цивілізований світ.

По-п'яте, власникам і розпорядникам вільно конвертованої валюти. «Доларизація» економічних відносин і зв'язків, надмірне знецінення українського карбованця і відповідна до цього дестабілізація грошового обігу провокують можливість жорстоко й безоглядно експлуатувати національну економіку й громадян України. Якщо справедливі оцінки останнього ліком експрем'єра щодо обсягів ВКВ, прихованих від держави, розпорядниками яких є національна фінансова олігархія, то штучне, а тому безпрецедентне, падіння курсу купона до долара дозволяє фіктивному капіталу за безцінь привласнити практично все майно та багатства нації. Проблема грошей і грошової реформи, по суті, обумовлює перспективні можливості економічних реформ в Україні. Отже, негайна грошова реформа з одночасним упровадженням постійної власної валюти — кричуща потреба.

Які ж передумови формування дієздатного грошового механізму? Йдеться насамперед про його основоположні принципи, дуже прості й зрозумілі: гроші не можна друкувати, мов сувенірні календарики; не можна допускати до обігу квазігроші (а їх сьогодні десятки: від купона до макулатурного абонемента); економіка не володіє даром щось давати задарма; не можна витрачати більше, ніж продукуєш, не повертати взяте в борг; грошові доходи мають зростати не з особливої ласки держави, а згідно з результатами праці, з її продуктивністю.

Категорія «гроші» — це супертовар, що має загальноекономічне навантаження. Те, що купон — гроші, — не просто велика омана, а й шкідлива ілюзія. Тому спроби «конвертувати» український карбованець рівнозначні потугам лікувати градусник замість хворого. Реальними гроші стають лише за умови, якщо вони одночасно і органічно неподільно виступають в іпостасях: і капіталу, і валюти.

Гроші капіталом є тоді, коли виступають як економічний гарант появи на споживчому ринку нових виробів і послуг. Люди грішми «голосують» за те, що їм потрібно. Заохочуючи появу нових і нових товарів, гроші водночас виступають як еквівалент свідчення багатства.

Гроші-капітал одночасно є валютою, якщо вони внутрішньо і зовнішньо конвертовані. Внутрішня конвертованість грошей — це їхня реальна дієздатність, тобто купівельна спроможність у рамках національної економіки. Міра конвертованості тим вища, чим більш жорстко грошова політика культивує принцип: грошей в обігу завжди має бути менше, ніж товарів на споживчому ринку. Обійти чи «обманути» цю залежність не в змозі наймудріша влада. Інакше неминуче спрацьовує принцип бумеранга: безтоварна емісія — це перманентне зростання цін і відповідне до цього вилучення грошей з наших кишень, це прихований знеосіблений податок, це провокування панічного попиту й тотального дефіциту.

Закономірно постає запитання: на яких засадах можлива поява національних грошей (гривні) як внутрішньо конвертованої валюти, коли мати на увазі сьогоденний стан економіки? Може, справді, доречніше зачекати, поки економіка стабілізується?

Мусимо з гіркотою ще раз наголосити, що український карбованець (купон), є зовсім неприйнятним інструментом для розв'язання практичних проблем. Тому подальше зволікання з початком реальної грошової реформи неприпустиме.

Виходячи з цього, спробуємо хоча б схематично викласти один із можливих варіантів впровадження гривні як внутрішньо конвертованої валюти, без чого практично неможлива поява життєздатної економіки.

Найбільш імовірним може бути впровадження національної валюти на основі тимчасового паралельного обігу, реальної грошової одиниці — гривні з одного боку, з другого — купона як «дублера» реальних грошей. Постає запитання: якою мірою економічно доцільне й життєво необхідне використання паралельного обігу двох нерівнозначних грошових одиниць?

Якщо відповісти коротко, то без цього неможливо максимально виважено, шляхом маневрування на марші здійснити грошову реформу, не припустити практичного знецінення, інфлювання гривні. А така загроза вельми реальна, коли мати на увазі відсутність експортно дієздатних та імпортно замінних виробництв, стабілізаційних фондів міжнародних інституцій, диспропорцію між групами «А» і «Б», між питомою вагою так званих базових галузей, ВПК і малорозвинених галузей, що продукують на споживчий ринок. Проте чекати, поки зникнуть зазначені негаразди (а це вимагає не одного року напружених зконсолідованих зусиль громадян України) і не розпочинати грошову реформу — небезпечна ілюзія, коли не сказати більше.

Хоч би за яким сценарієм здійснювали грошову реформу, на нашу думку, не обійтися без системних дій такого змісту та спрямованості:

1. Інтенсивне формування золото-валютного резерву, який виступить гарантом дієздатності гривні. В ідеалі золото-валютний запас вважають за оптимальний, коли на душу населення припадає 400 доларів США. А за нинішньої критичної ситуації, якщо грошова реформа грунтуватиметься на системі рішучих, компетентних дій з боку найвищих владних структур, припустимий стартовий валютний запас у розмірі 5 млрд доларів.

2. Тимчасово заморозити на рівні прожиткового мінімуму грошові виплати і доходи. Йдеться про мораторій не на всі обсяги грошових надходжень, а саме гривневу частину останніх. Інакше кажучи, суму заробітку і грошових доходів нараховують у купонах, але частину (на рівні прожиткового мінімуму) конвертують у гривню, а решту традиційно запускають до обігу в купонах. Зрозуміло, що відбуватиметься поетапне розширення використання гривні й обмеження зони застосування купона.

Престижні товари й вироби довгострокового використання, всілякі приватизаційні проекти доведеться оплачувати в гривні з моменту її впровадження. На купони можна купувати товари найперщої потреби й широкого вжитку, оплачувати весільні та траурні обряди. Зрозуміло, що одразу ж встановиться стихійний ринковий курс купона до гривні, і курс купона неухильно падатиме. При цьому особливого розгулу спекуляції новими грішми навряд чи слід очікувати, бо покупців буде задосить, а тих, хто забажає продати гривню, — багато менше. Товаровиробник, що продукує на споживчий ринок, має незаперечний пріоритет у гривневій оплаті результатів праці, тож купувати національну валюту за купони кинуться посередник, хабарник і спекулянт. Що ж, нехай поділяться своїми грошовими нагромадженнями на користь гривні.

Купонну частину заробітної плати, премії можна за бажання покласти на депозитний рахунок під пільгові відсотки в гривнях. Але гривневі заощадження можна буде використати не раніше, ніж через рік з моменту запровадження національної валюти.

3. Терміново запустити розгалужену структуру безготівкового обігу: чекову систему, вексельний обіг, електронні «гроші». Матеріально-технічну базу для останніх, по суті, створено, якщо мати на увазі комп'ютеризацію банківських операцій, створення технічно забезпечених міжрегіональних комп'ютерних комунікацій.

Треба, щоб паперових грошей оберталося якомога менше, в ідеалі 5–7 відсотків до загального обсягу грошових операцій. Ця умова — своєрідний «діелектрик» до штучної інфляції.

4. Замінити (збільшити) масштаби вартісних вимірів основних макроекономічних показників. Сьогоденні виміри ВНП, в трильйонах — нонсенс, зумовлений гіперінфляцією, відходом від реального масштабу оцінки основного й оборотного капіталу. Поняття «мільйон» має набути реального статус-кво. Відповідно в разів 1000 і більше деномінувати ціни і зарплату.

5. Замінити покупюрну будову грошової маси. В цьому зв'язку визначити найбільшу купюру (100 гривнів), найбільш масові купюри номіналом 1, 3, 5, 10, 25, 50. Запровадити в обіг копійки, бо це ознака реального оздоровлення грошової системи, нормальної купівельної спроможності національної валюти.

6. Здійснити гривневу атестацію статутних фондів банків, фінансових груп, страхових компаній і т. ін. структур. Залік їхніх активів у нових грошах здійснюватиметься, виходячи з ринкового курсу купона і гривні. Беззаперечними перевагами під час атестації депозитних рахунків і грошових активів у новій валюті користуватимуться підприємства аграрного сектора економіки, підприємства групи «Б», енергетика, транспорт, бюджетні установи, охорона здоров'я та освіта.

7. У реальні умови економічного виживання поставити окремі галузі й виробництва, в залізних шлунках яких зникає людська праця, які генерують самоїдську економіку. Гривня потенційно приречена на інфляцію за нинішніх обсягів незавершеного будівництва, масштабів ВПК. Маса грошей збільшуватиметься скоріше, ніж маса товарів доти, доки архаїчно базові галузі, підприємства групи «А» й ВПК користуватимуться бюджетними дотаціями. Потрібно терміново зупинити звичну практику, дозволивши підприємствам зазначеного типу необмежено заробляти гроші: на замовленнях легкої і харчової промисловості, сільського господарства. Продаж їх ще тривалий час даватиме надлишковий доход, який сьогодні сповна вилучають до бюджету через систему оподаткування. Проте за своєю економічною природою має він інвестуватися у виробництво, що продукує товари на споживчий ринок.

8. Вкрай важливо підтримати гривню за рахунок виваженої валютної політики. Остання поки що — чинник, який дуже дестабілізує грошовий обіг, чинник інфляції. Щоб запобігти цьому, треба:

а) заборонити використання іноземних валют як засобу платежу, в тому числі розрахунки з нерезидентами;

б) істотно обмежити вивезення валюти готівкою;

в) запровадити жорсткий вибірний підхід щодо надання дозволів на відкриття рахунків у закордонних банках;

г) стимулювати розширення кола валют, що їх продають за гривню;

д) масово відкрити міняльні контори та обмінні пункти, що посилює можливість легалізувати конвертацію гривні у ВКВ і навпаки;

є) заохочувати використання гривні для платежу в міжнародних розрахунках шляхом надання пільг у зовнішньоторгових операціях, оформлених у національній валюті.

Грошова реформа вимагає глибокої системної підготовки і, як бачимо, комплексних дій до, під час і після її впровадження.

Здійснення грошової реформи передбачає істотне посилення ролі Національного банку України, насамперед через законодавче обмеження первинної безтоварної емісії, заборону покриття у такий спосіб дефіциту бюджету та урядових негараздів,через жорстке обмеження кредитної емісії. Останнє передбачає, зокрема, заборону Національному банку кредитувати комерційні банки за ціною нижче від облікової ставки, досягнення позитивної процентної ставки на кредити, тобто вищої за темпи інфляції, виключення практики, за якою проценти за кредит заганяють до торговельно-збутових надбавок та націнок.

Потрібно ефективно підтримувати національну валюту через залучення до сфери товарно-грошових відносин земельних ділянок, основних фондів, житла, цінних паперів з високим ступенем ліквідності. У цьому зв'язку слід ще раз вивчити можливість розміщення в Україні та за її межами товарних облігацій, спеціальної державної позики грошової реформи.

Україна має знову проініціювати підготовку валютної угоди чи союзу з країнами ближнього зарубіжжя, які визначили б принципи товарно-грошових відносин і взаємозв'язків, зокрема умови торгівлі стратегічними ресурсами, відкривали кордони для здорової міжнародної конкуренції. Ситуація потребує створення постійно діючого Експортно-аналітичного центру грошової політики.

Виважена грошова реформа — це один з найнеобхідніших кроків на шляху до відродження національної економіки.

Трохим КОВАЛЬЧУК,
академік, заслужений діяч науки і техніки України.
Василь РУДИК,
кандидат економічних наук, народний депутат України.

З пошти

Рятуймо матінку-природу

Багато років ми найбільше боялись атомної бомби. Жахалися «холодної» війни. Збиралися випередити передові країни «загниваючого капіталізму» з виплавлення металу, видобутку вугілля, виробництва електроенергії. І весь час не звертали уваги на не менш страшну загрозу для всього людства — руйнування середовища, в якому живемо.

Цією думкою пройняті листи читачів, що ми їх пропонуємо вашій увазі.

ВИХОВАЄМО ЗВИЧКУ

Факти засвідчують, що за останні роки людство досягло стабільного рекорду викидання в атмосферу шкідливих речовин. Забруднення атмосфери сприяло появі «парникового ефекту». Якщо ці тенденції не припинити, то людству загрожує неминуча катастрофа. Тому конче потрібно охопити природоохоронним вихованням усі верстви населення, щоб кожний житель Землі зрозумів власну відповідальність перед природою. Метою такої освіти має бути сприяння розвитку в окремих осіб, колективів і всього суспільства звичок зберегти і покращити навколишнє середовище. Треба всіма засобами захищати довкілля.

В. КОМЕНДАР,
професор.
Ужгород

ЛІЗУТЬ АВТОМОБІЛІ... У КВАРТИРИ

У Дніпропетровську біля будинків споруджують гаражі. Замість дерев, дитячих майданчиків з'являються спотворені споруди з металу, цегли, бетону. Автомобілі буквально лізуть у квартири. Власники гаражів не сплачують податків за землю, не відшкодовують збитків, завданих довкіллю. А влада заплющує на це очі. Чи немає відповідного законодавства щодо цього? Тому слід привернути увагу влади до порушеної проблеми. Людина повинна мати навколо себе куточок природи, а не асфальт та бетон.

Й. ВАСИЛЕВСЬКИЙ.
Дніпропетровськ.

ХАЙ БИ НЕ ГУЛЯВ МАРНО ВІТЕР

Біля Каховського моря розташовані теплова та атомна електростанції, які забруднюють і повітря, і воду. Теплова станція викидає за рік в атмосферу близько 300 000 тонн шкідливих речовин. На атомній станції розпилюють воду для охолодження її (вода перегрівається тепловою станцією). Вологе повітря, змішане з окислами сірки й інших шкідливих речовин, осідає на родючі землі, від чого деякі сільгоспкультури не родять. Закрити ці станції неможливо. Тому, може, слід поступово переходити на виробництво електроенергії потужними вітродвигунами, які вже давно розроблені, а також використовувати сонячну енергію.

Наша планета — в катастрофічному становищі. За свої помилки ми розплачуємося здоров'ям і життям. Час уже взятися за розум і робити все з урахуванням наслідків впливу на природу.

Мешканці
Кам'янсько-Дніпровського району.
Запорізька область.

ЗАГРОЗА ШАЦЬКИМ ОЗЕРАМ

Шацький парк — унікальна екосистема озерних, лісових та болотних комплексів західнополіського типу, що не має аналогів в Україні. Та йому загрожує небезпека. На трикілометровій відстані від нього у Брестській області розпочато будівництво потужного комплексу з видобутку та виробництва будівельних матеріалів. Білоруські вчені чітко визначили небезпечний для природного середовища характер експлуатації і кар'єру, і самого комбінату, зажадали безумовного здійснення спеціальних природоохоронних компенсаційних заходів. А ось запропонований спосіб гідрозахисту ненадійний.

Мінприроди України вважає необгрунтованими твердження про екологічну безпеку даного проекту для території усієї Волинської області і Шацького національного парку зокрема. Практичному розв'язанню цього питання сприяло б підписання урядами України і Республіки Білорусь угоди про співробітництво в галузі охорони навколишнього середовища на суміжних територіях. Хочеться вірити, що ми навчимося цінувати справжні перлини природи як надбання не окремої держави, а всього людства. Адже втратити їх легко, а відродити часто неможливо жодними технічними зусиллями.

Н. СМОЛІНА.
Прес-центр Мінприроди.

Перші за все!

УКРАЇНСЬКИЙ КРЕДИТНИЙ БАНК

Тел.: 044/244-64-72, 441-94-61. Факс 044/274-30-27. Телекс 631323 KWIT SU

ДЕПОЗИТИ ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ:

-на термін від 14 днів і більше з виплатою від 320% річних щомісячно,
-на термін від 3 місяців і більше з виплатою від 425% річних щоквартально,
/мінімальний внесок -10 млн. крб./

БЕЗКОШТОВНЕ ВІДКРИТТЯ РАХУНКІВ ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ

ВСІ ВИДИ МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКІВ

ГРОШОВО-КРЕДИТНЕ І РОЗРАХУНКОВО-ПЛАТІЖНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

The Central European University
Post-graduate scholarships
For the academic year 1994/95

OUTSTANDING STUDENTS are encouraged to apply for admission to post-graduate degree programs in a variety of fields at the Central European University. Accepted candidates from Central and Eastern Europe will be offered *full scholarships*, including waiver of the CEU's USD 8000 annual tuition fees, funds for housing and travel, and a liberal monthly allowance.

The CEU is a uniquely international institution located in Prague and Budapest, two of the most lively intellectual and cultural centers in Europe. All instruction is in English. Top students from 47 countries, east and west, have studied for degrees at the CEU in the past three years. Core Funding for the university is provided by the Open Society Fund, founded by American philanthropist George Soros, which provides USD 10 million per year to the CEU for academic and operating costs.

PROGRAMS are offered in the following disciplines: ***Economics, History, Political Science, Sociology, Legal Studies, European Studies, Art History, Medieval Studies and Environmental Sciences.*** The CEU faculty is comprised of internationally respected academics from the USA, Britain and other Western countries, working together with prominent younger, Western-trained Central European scholars. ***The minimum requirements*** for admission are a strong command of English and an undergraduateuniversity degree. Occasionally truly outstanding final year undergraduates may be admitted to certain programs. Students will undergo a month-long intensive course in advanced academic English and computer training before classes begin. The deadline for applications to most programs is February 1, 1994.

WESTERN SCHOLARSHIP are offered to promising students on a competitive basis following, or as part of, their CEU studies. The university has special scholarship agreements with the universities of Oxford, London and Manchester in Britain, Chicago and California-Berkeley in the USA, and many others. The list of such opportunities is constantly growing. The CEU also administers research funds available to its students, and the CEU Press, which publishes particularly meritorious scholarly work in English.

**FOR DITAILS AND APPLICATION MATERIALS PLEASE CONTACT:
Tatarinova Larissa, Sapounova Victoria 46, Artema str., Kiev, 254053
Ukraine tel: 216-45-82.**

сонное царство ВЕЛЛЕТО

Помните, Вы проводите во сне 3000 часов в год! Ортопедические матрацы - итальянские технология и материалы. Самые низкие цены в Европе!

Главный дилер - магазин итальянской мебели **Томпо**
Железнодорожное шоссе, 41, тел 269 11 19.
Оптовые партии скидка до 30% пр. Кр. Казаков, 6
тел 269 87 14, факс 269 87 18

Коммерческий банк **«Тавридабанк»** объявляет о своей ликвидации. С претензиями обращаться в течение месяца со дня опубликования по адресу: **Запорожская обл., г. Мелитополь, ул. К. Маркса, 10.**

УКРАИНСКАЯ ГАЗОВАЯ КОРПОРАЦИЯ

Обращаясь к нам, вы получаете: надежного партнера, безопасность финансовых операций, возможность приобрести со склада в Киеве

трубы стальные водо-, газо,- нефтепроводные диаметром от 15 до 325 мм в количестве от 4,5 т до вагонных поставок, а также:
сталь оцинкованную листовую толщ. 0,5..0,8 мм
сварочные агрегаты АДД4001
краны шаровые проходные ДУ50
краны газовые ДУ15, ДУ20
АПОК
ГРП
и т.д.

Выполняем информационные услуги по подбору производителей и продавцов любого газового оборудования, металлов и др. товаров.

Предприятие реализует:
трубы диам. 20—1020 мм сварные катаные.

Поставка вагонными нормами: лимонную кислоту пищевую.

Тел/факс в Киеве: (044) 446-63-38, 443-38-56.

Телетайп: 132459 «Сбор»;
отечественную кожаную обувь (детскую, женскую); мужские костюмы, брюки.

Тел/факс в Киеве: (044) 290-92-07, 442-60-56.

Реалізуємо бензин А-76
Партія — від 5 тонн.
Товар у Києві.
Тел.: 417-22-27, 417-31-83.

Организация предлагает:
— промышленные швейные машины класса 1022 м;
— утепленные детские комбинезоны и мужские куртки по цене производителя;
— плащевые ткани.
Фирма «Пик ЛТД», тел. 295-00-22.

В целях поддержания экономического потенциала промышленности в период экономического кризиса и заботясь о самом уязвимом потребителе электроэнергии и теплоэнергии — населении, Энергобанк вышел с инициативой выделить ПЭО «Киевэнерго» 500000 $ для закупки топлива. Однако энергетикам для бесперебойной работы отрасли до мая 1994 г. необходимо приобрести 500000 тонн мазута, стоимость которого составляет 30000000 $.

Энергобанк и ПЭО *«Киевэнерго»*, обращаясь в первую очередь к коммерческим банкам и промышленным предприятиям, просят оказать финансовую поддержку для закупки топлива, которая позволит выйти из критического положения.

Перед Верховным Советом Украины руководством отрасли поставлен вопрос о приоритетном участии в акционировании энергетического сектора экономики, предстоящем в 1994 г., юридических и физических лиц, откликнувшихся конкретной валютной помощью ПЭО «Киевэнерго» в финансировании закупки топлива на 1993 — 1994 гг.

Телефоны:
ПЭО «Киевэнерго» (044) 293-62-44, (044) 221-42-04, (044) 293-63-22.
Энергобанк (044) 221-44-63, (044) 221-44-75.

Вернісаж новин

«Опера для всіх людей»

Один з найвидатніших творів Дж.Верді «Аїда» подорожує по планеті у вигляді велетенського видовища, названого у світі «Опера для всіх людей». Виставу організував «Глоуб АРТ» Інтернейшнл ЛТД — продюсер Александр М.Жибрег. Масштабну оперу-шоу поставив Мауро Бологніні, а зіграли її вперше в Єгипті біля історичних споруд і сфінкса, де було зайнято понад півтори тисячі акторів. Спектакль вже був показаний у Канаді, Австралії, Мексиці тощо. В Англії, Франції, Швейцарії оперу слухали в постановці Вітторіо Россі.

Тепер грандіозний спектакль-шоу вирушає до берегів Дніпра, куди спочатку й прибуде 26 червня 1994 року 15-метровий сфінкс. Відбудеться його видовищна зустріч. А потім сфінкс буде встановлений на Майдані Незалежності, де протягом тижня біля нього кияни зустрічатимуться з учасниками вистави.

Програма «Аїда-шоу» — це й грандіозний спектакль на Республіканському стадіоні 21 і 23 серпня і демонстраційний парад акторів тощо. «Аїда-шоу» приурочена до наступної річниці незалежності України.

Про підготовку до яскравої культурної події регулярно інформуватимемо читачів.

Людмила БАРАНЕВИЧ.

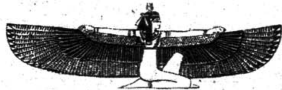

Злочинці, начувайтеся: Координаційний комітет діє

Днями під головуванням Президента України Л.Кравчука відбулося засідання Координаційного комітету боротьби з корупцією та організованою злочинністю. Його утворено при Президентові України в листопаді ц.р. відповідно до Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з корупцією та організованою злочинністю».

Члени Координаційного комітету розглянули організаційні питання, визначили пріоритетні напрями роботи, зокрема, заходи щодо удосконалення обліку та зберігання зброї і боєприпасів, вибухових речовин і військової техніки в підрозділах Міністерства оборони України; попередження злочинів під час перевезення вантажів на залізничному транспорті; посилення боротьби з порушеннями законодавства в системі оподаткування.

З кожного питання прийнято конкретні рішення.

Наука

ВІДРОДЖЕННЯ ЧЕРЕЗ ВИРОДЖЕННЯ?

Нам нібито є чим пишатися: розбудовується суверенна Україна, йде відродження її національних символів і атрибутів, створюються державні інституції.

Проте за всіма цими, без перебільшення, великими справами, здається, забуті ті, заради кого все це робиться, — люди України. Інакше чим можна пояснити вперте небажання наших владних структур не помічати критичної демографічної ситуації в Україні, яку дуже влучно схарактеризували київські журналісти: «Якщо ситуацію не змінити на краще, то в майбутньому нікому буде стояти в чергах за хлібом і ні над ким буде піднімати синьо-жовтий прапор».

Недавно українські вчені збиралися на науковий форум, щоб розробити обгрунтовану систему заходів для запобігання демографічної катастрофи. Завдання явно не з простих. Найперше тому, що розв'язання його залежить від стану економіки. Але нинішні демографічні процеси вже перейшли в стадію руйнації, яку тепер важко зупинити, навіть стабілізувавши економіку.

Маючи таку тривожну ситуацію, здавалося б, треба бити на сполох. Проте марно сподіватися, щоб на неї відгукнулися можновладці. Рік тому Президія Верховної Ради України ухвалила постанову про проведення конференції «Демографічна ситуація в Україні» та вироблення на її основі концепції демографічної політики. Проблема нагальна, бо за тоталітаризму такої політики в нас, власне, не існувало, окрім хіба що розрізнених заходів.

А тепер влада, здається, втратила будь-який інтерес до цієї проблеми: демографічний форум не удостоїли увагою ні представники Президії Верховної Ради, ні Кабінету міністрів, ні адміністрації Президента України. Є лиховісна символіка і в тому, що й жодна з політичних партій, нині зайнятих виборюванням місць у майбутньому парламенті, також не виявила інтересу до демографічних проблем України. Це може означати лише одне: розв'язання проблеми відтворення населення в нашій державі не має перспективи. Постає питання: чи усвідомлюють уряд, парламент, політичні партії, котрі виступають від імені народу, весь трагізм ситуації? Адже народ уже не повною мірою виконує своє природне призначення — тривати у віках, відтворюватися в нових поколіннях. Ця негативна тенденція проявляється як через відмову значної кількості людей від шлюбу, так і через відмову молодих сімей народжувати дітей.

Колись в Україні до таких ставилися з осудом, відповідно обмежуючи і їхні соціальні та юридичні права, бо суспільство вважало укладання шлюбу і народження дітей не так інтимною справою, як громадянським обов'язком. Тепер не вважає необхідним чи можливим брати шлюб чи не кожна десята молода людина, а кожне друге подружжя відмовляється від народження другої дитини. Такі сумні тенденції — не що інше, як реакція на свідомі заходи держави щодо фізичного виродження населення. Бо ж хіба може молода людина думати про створення сім'ї, а молода родина — про народження дітей, не маючи ні власного помешкання, ні перспектив його придбати?

Відповіді на ці запитання дає статистика: тільки за останні три роки рівень народжуваності знизився більш як на 13 відсотків і сягнув найнижчого показника, який будь-коли мав місце в Україні. Більше того, до 2000-го року ми можемо стати країною не лише з найнижчими показниками народжуваності (1,3), а сягнемо тієї межі, за якою вже настає катастрофа.

Сьогодні в Україні кожен працівник мусить утримувати одного непрацездатного. А за прогнозами демографів за різкого зростання безробіття (приблизно 2,5—3 мільйони осіб у наступному році) кожен працівник повинен буде утримувати найближчим часом двох непрацездатних чи непрацівників.

Нині демографічну ситуацію в Україні можна охарактеризувати таким жахливим поняттям, як депопуляція, тобто — виродження, бо смертність перевищує народжуваність. До 1992 року депопуляція стосувалася тільки сільського населення (статево-вікову структуру якого деформовано), тепер вона стала загальною для України, тобто набуває необоротного характеру.

Кризові відмітки сягнули й усі інші складові депопуляції; тривалість життя (тепер воно на 6-7 років коротше, ніж у розвинених країнах світу), дитяча смертність (удвічі вища, ніж у країнах Заходу), смертність у працездатному віці (кожен третій чоловік помирає, не доживши до пенсії).

Україна — хвора держава. Даруйте мені за цифри, але тут без них не обійтись. За останні три роки смертність через хвороби подвоїлася, в чотири рази зросла професійна захворюваність, у три — збільшилася кількість народжених з вадами розвитку. Нині близько 80 відсотків дітей мають фізичні або психічні відхилення.

Медики, аналізуючи ситуацію, поставили діагноз: у людей, які нині живуть на межі соціально-екологічного, медичного та психологічного стресу, деформується імунний захист. Але який діагноз поставит тим, хто не помічає і не хоче помічати цієї трагедії, вперто орієнтуючись зовсім не на інтереси людини.

Звичайно, можна було б поіменно назвати всіх причетних до деформації демографічної ситуації в Україні: і тих, хто зруйнував ліквальну й оздоровчу систему, хто залишив людей сам на сам з проблемами Чорнобильської катастрофи, і тих, хто остаточно розвалив службу соціального захисту сім'ї, материнства і дитинства... Та що це дасть, якщо проблему не осмислено на найвищому державному рівні? Бо ж досі ми не маємо відповіді на принципове питання: яке суспільство ми хочемо бачити — глибоко духовне, що спирається на кращі традиції поколінь, чи суспільство гендлярів, головною духовною цінністю для яких є гроші й тільки гроші?

Анатолій ПОНОМАРЬОВ,
президент Міжнародного наукового братства українських антропологів, етнографів і демографів, доктор історичних наук.

Право: факт і коментар

ДАЙТЕ ХТО СКІЛЬКИ МОЖЕ

Колегія управління внутрішніх справ Сумської області через місцеву пресу звернулася до трудових колективів, громадських об'єднань та окремих громадян з проханням надати органам внутрішніх справ допомогу для поліпшення матеріально-технічної бази міліції.

Прокоментувати цей факт кореспондент «Голосу України» попросив заступника начальника Сумського УВС С.СОКОЛОВА.

— За нинішніх умов вижити усім важко. Не виняток і наша служба. Для того, щоб належно виконувати обов'язки з дотриманням правопорядку, боротися зі злочинністю, бракує коштів. Сьогодні ми вже заборгували за одностроїі, пальне тощо понад 100 мільйонів карбованців. Якщо раніше, за договорами з підприємствами чи організаціями, ми утримували майже тисячу дільничних інспекторів, працівників ДАІ та патрульно-постової служби, то сьогодні на це ніхто не зголошується. Власних фінансових можливостей для забезпечення нормальної життєдіяльності правоохоронних органів явно недостатньо.

От і вирішили ми вдатися до крайнього заходу — апелювати до спонсорів. Звичайно, ілюзій щодо результатів цієї акції не вибудовуємо. Важливо якось привернути увагу громадськості на критичну ситуацію в органах. Чи пропонували ми розв'язати проблему іншим шляхом? Звичайно. різних рівнях, і не раз. Пропонували, зокрема, щоб кошти, які заробляють деякі підрозділи (відділи охорони, віз та реєстрацій, ДАІ), залишалися у розпорядженні управління. Але нам відмовили. Мовляв, бюджет такого не витримає...

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Культура

Я НА ТІ ВІЗЕРУНКИ ПОГЛЯНУ...

Василь Миколайович Білак — майстер народної творчості, різьбяр високого класу. Різець, наче за чарівною вказівкою майстра, снує по дереву, залишаючи по собі неповторні візерунки. Правда, не день і не два потрібно, аби вирізьбити таріль чи вазу, рахву чи шкатулку... Зате, коли задум впроваджено, дивись — не намилуєшся!

Відомо, що на Гуцульщині різьбярство — давня традиція. І здебільшого сімейна. Батько Василя Білака також був знаним майстром. Отож син з шести років сидів поруч і собі пробував різьбити. Згодом батько довірив Василеві весь процес... Трудовий шлях розпочав Василь Білак у знаній на весь світ «Гуцульщині». А після служби в армії прийшов у Косівський комбінат народних промислів, де й нині працює.

1985 року на конкурсі різьбярів у Львові серед призових творів, відзначених призами, були і його. Тоді і присвоїли Білаку почесне звання майстра народної творчості України. Виставляв роботи і на інших виставках, зокрема у Києві на республіканській під назвою «Чисті криниці».

— Тепер готую персональну виставку, — каже майстер.

— От якби вдалося зібрати всі роботи! Та, на жаль, багато їх уже за кордоном, у приватних колекціях. Та, вірю, діти навчаться цінувати й підтримувати культурні традиції.

А від себе додам: милуватимуться і високим професіоналізмом майстрів. Таких, як Василь Миколайович Білак.

Леся ФЕДУНИК.
Фото автора.
Івано-Франківська область.

ГОЛОС УКРАЇНИ

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУЩКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311243.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».